

OHLÉDNUTÍ ZA ROKEM 2021

Uplynulý rok 2021 byl v zásadě nepřívětivým pokračováním roku 2020. Všechny okruhy muzejní práce byly negativně ovlivněny pokračující vlnou covidových onemocnění, a tak, i když došlo k menším omezením činnosti než v roce 2020, výsledky práce muzea byly hluboko pod dlouhodobým průměrem. Jednou z mála dobrých zpráv je, že i v roce 2021 navzdory výskytu případů covidových onemocnění mezi muzejními pracovníky muzeum nezaznamenalo žádný opravdu vážný případ. Omezení postihla odborný i ekonomicko-provozní úsek.

Méně „škod“ vzniklo na odborném úseku. Práce se sbírkou muzea pokračovala v obvyklých rozměrech. Muzeum pouze realizovalo méně výstav, přednášek a velkých akcí. Především odpadly Velikonoční veselice, folklorní festival a sportovní akce Běž na věž. Naopak se díky nasazení pracovníků muzea podařilo i v nepříznivých vnějších podmínkách realizovat v rámci projektu Tradice jedné hranice mezinárodní seminář k lidovým zvykům podél česko-rakouské hranice, ve spolupráci s Knihovnou Národního muzea a Památkovým úřadem pro péči o národního písemnictví odbornou konferenci Knižní kultura 19. století – periodická paměť (obr.) a ve spolupráci se Židovským muzeem v Praze odborný seminář Židé v Čechách. Zvlášť dobrou zprávou pak je, že se podařilo rozběhnout výuku v expozicích a že se tato setkala s úspěchem u jindřichohradeckých škol. Výuka v expozicích zůstane trvalou součástí muzejní práce.

Na ekonomicko-provozním úseku byly dopady zvládání (či nezvládání) covidové infekce tvrdší. Mezi návštěvníky muzea takřka úplně vymizeli cizinci a podstatně ubylo organizovaných zájezdů. I když se čeští návštěvníci do muzea vrátili a byla vyšší celková návštěvnost než v roce 2020, stejně došlo k zhruba 40 % propadu návštěvnosti. Znova došlo k problémům s vybalancováním finančního hospodaření. Důležité však je, že nedošlo k žádným nehospodárným výdajům a že na konci roku 2021 hospodařilo muzeum s malým kladným hospodářským výsledkem. Zde je nutno poděkovat zřizovateli muzea, jímž je Jihočeský kraj, že ve složitých ekonomických podmínkách zachoval podmínky pro plnohodnotnou práci muzea.

Rok 2021 byl druhým obtížným rokem v řadě, nicméně muzeu se ho podařilo díky poctivé práci všech jeho pracovníků překonat bez velkých škod. Až vlna covidových onemocnění odezní, bude muzeum moci opět hladce fungovat v obvyklém nasazení.

ZAJÍMAVÉ ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY MUZEA JINDŘICHOHRADSKA V ROCE 2021

Rok 2021 přinesl archeologům Muzea Jindřichohradecka nejedno překvapení. Prostřednictvím mnoha realizovaných stavebních aktivit jsme měli možnost prozkoumat různé lokality týkající se prvního slovanského osídlení Jindřichohradecka, středověkého opevnění města, novověkého pohřebního ritu nebo sklářské výroby 19. – 20. století.

První větší akcí loňského roku byl dozor při opravě parkánové zdi v úseku u kláštera minoritů v Jindřichově Hradci. Zachyceno bylo dosud nenarušené souvrství vznikající v době po výstavbě parkánové zdi. Z přítomných vrstev pochází množství fragmentů kuchyňské keramiky z 1. poloviny 15. století. Ověřována byla i původní šíře parkánového zdiva, které bylo oproti současně přiznanému zdivu minimálně o polovinu silnější.

Zásadní pro poznání nejstaršího osídlení okolí Jindřichova Hradce byl záchranný výzkum v prostoru staré pískovny u Radouňky. V liniovém výkopu se podařilo zachytit několik zahluubených sídlištních objektů a především kulturní vrstvu s keramikou 8. a 9. století. Kromě keramiky bylo nalezeno i několik zvířecích kostí a zlomek skleněného korálku. Výzkumem byla odkryta další část raně středověkého sídliště, které zde zkoumal již v 19. století Jindřich Richlý.

V rámci výkopů při severní straně kostela Nanebevzetí Panny Marie v Jindřichově Hradci došlo k odkrytí 43 lidských hrobů pocházejících ze zaniklého farního hřbitova, který se zde rozkládal od vrcholného středověku do 17. století. Zajímavým zjištěním byla změna ve způsobu ukládání zemřelých do hrobu, ke které došlo patrně v průběhu novověku. Zatímco starší pohřby byly uloženy v západovýchodní orientaci s pohledem k východu, mladší hroby byly orientovány severojižně s pohledem zemřelého na kostel. Netypická byla výrazná absence dokladů dřevěných rakví, které byly zaznamenány pouze u čtyř hrobů.

O tom, že archeologicky zajímavé mohou být i lokality zaniklé teprve před sto lety, jsme se přesvědčili při výzkumu v Žofině Huti. Liniové výkopy zde na několika místech protnul areál novověké sklárny zaniklé v 1. polovině 20. století. Odkryta byla část cihlové konstrukce se zaklenutým tažným kanálem pocházející z tzv. Siemensovy nebo Siemensovy-Siebertovy regenerační sklářské pece. Při výzkumu byly dále nalezeny fragmenty keramických tavících pánví a množství fragmentů skleněných lahví na sodovku nebo drobných lahviček na léky či kosmetiku, které zde produkovala firma Stölzle na přelomu 19. a 20. století.

V roce 2021 se podařilo zorganizovat i některé archeologické akce pro veřejnost. V létě proběhly dvě komentované vycházky po zaniklé středověké vesnici Pfaffenschlag u Slavonic a v říjnu se v rámci Mezinárodního dne archeologie uskutečnil den otevřených dveří na probíhajícím výzkumu zaniklého farního hřbitova v Kardašově Řečici. Věříme, že i rok 2022 přinese mnoho nových příležitostí k archeologickému bádání i k setkání s veřejností na zajímavých archeologických lokalitách.

Gabriela Kocinová, Jan Kocina

JINDŘICHOHADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY DOČASNÉ OBJEKTY A INSTALACE (část 2)

Při třetím ročníku festivalu Jindřichohradecké JINoHRÁtky aneb Dejte děti do jeslí navázalo muzeum spolupráci nejen se skupinou PETMAT, z. ú. v čele s architektkou Kateřinou Novákovou, ale také s českobudějovickým sochařem Michalem Trpákem (*1982).

Oslavený umělec nazval svůj projekt „přiléhavě“ Paralelní svět andělů. Autor převedl hlavní myšlenku, že andělem může být každý jedinec z nás, do lidských postav – mužů, žen a dětí oblečených do takzvaných wingsuits, přiléhavých obleků, pomocí kterých mohou lidé létat. Ve zvířecí říši tento typ letu využívá například potoucha vlnatá. Podle skutečných postav nejprve vytvořil hliněné modely v životní velikosti, které posléze podrobně snímal 3D skenerem a digitálně upravil. Ve speciálním programu se andělé rozdělili na jednotlivé díly, které svými rozměry umožnily tisk na 3D tiskárnách.

Finální podoba vznikla opět metodou participačního tisku, přes 70 dobrovolníků vytisklo 18 různých soch tvořících celé rodiny andělů. Oproti minulému ročníku byl k dispozici nový filament, jak se materiál nazývá, vyrobený v Čechách. Sochy opatřené lichoběžníkovými čepy byly seskládány až na místě a posléze instalovány tak, aby letěly Panskou ulicí směrem k náměstí Míru.

Slavnostní představení proběhlo v podvečer první adventní soboty 1. prosince 2018 za účasti všech zainteresovaných zástupců. Jelikož se nakonec do celé akce zapojilo 73 tiskařů z celé republiky a skupina PETMAT sestavila sochy andělů z konečných 690 dílů vytištěných za 8500 hodin na 25 různých typech 3D tiskáren, obdrželo muzeum během slavnosti od komisaře pelhřimovské agentury Dobrý den

potřetí zápis do České knihy rekordů. Andělé byli odinstalováni v následujícím roce na Tři krále. I během takto krátké doby se rozpoutaly vášnivé debaty hlavně na sociálních sítích, kde se vytvořily dvě zásadní skupiny, rozdělené na příznivce a odpůrce tohoto pojetí andělů.

Autor andělů, sochař Michal Trpák vystudoval kamenosochařství na Střední uměleckoprůmyslové škole svaté Anežky v Českém Krumlově, poté navštěvoval VŠUP v Praze, ateliér sochy prof. ak. soch. Jiřího Beránka (1945–2021). Školu úspěšně dokončil v roce 2007. Následně pokračoval v doktorandském studiu na AVU v Banské Bystrici, které zakončil pod vedením prof. ak. mal. Borise Jirků (*1955) v roce 2012. Během studií odjel na roční stáž na Taideninstitut ve finském Lahti a na Emily Carr Institut v kanadském Vancouveru. V roce 2000 se zúčastnil mezinárodního setkání studentů v Jižní Koreji.

Za své dosavadní umělecké kariéry vytvořil desítky soch z různých materiálů, které jsou vystaveny v Čechách i zahraničí. Vedle sochařství se věnuje též architektuře. V roce 2015 stál u zrodu pražského sochařského festivalu Sculpture line. Od roku 2007 pravidelně pořádá v Českých Budějovicích a v dalších jihočeských městech festival nazvaný Umění ve městě.

Jakub Valášek

Zprávy

MUZEUM JINDŘICHOHRADSKA JE DO 31. BŘEZNA 2022 PRO VEŘEJNOST UZAVŘENO, NA NÁVŠTĚVNÍKY A PŘÍZNIVCE SE TĚŠÍME V NOVÉ SEZÓNĚ.

KNIHOVNA A BADATELNA MUZEA JINDŘICHOHRADSKA JE OTEVŘENA CELOROČNĚ KAŽDÉ PONDĚLÍ A STŘEDU 12.30–15.30. Nabízíme zájemcům prezenční výpůjční služby z odborného fondu knihovny i ze sbírkových fondů muzea, meziknihovní výpůjční služby, reprografické, bibliografické a rešeršní služby. Osobní návštěvu lze objednat předem emailem: behalova@mjh.cz.

Muzeum Vás srdečně zve na autorskou výstavu vizuálního umělce **PATRIKA PROŠKA – HIC ET NUNC**, která byla zhotovena přímo pro prostor křížové chodby minoritského kláštera ve Štítného ulici. Výstava je prodloužena do 15. 4. 2022 a je přístupna od úterý do pátku 8.00–12.00 a 13.00–16.00 hodin.

ONLINE SLUŽBY KNIHOVNY MUZEA JINDŘICHOHRADSKA jsou dostupné na webových stránkách muzea www.mjh.cz v záložce knihovna. Upozorňujeme zájemce na možnost studia dokumentů v digitálních knihovnách Kramerius a Manuscriptorium, k nimž v letošním roce přibyla Bible kutnohorská v exempláři z naší muzejní knihovny. Dokumenty lze též vyhledávat v online katalogu.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce a Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zvou na besedu **JINDŘICHŮV HRADEC V SOUČASNOSTI** se starostou Ing. Janem Mlčákem MBA. a dalšími představiteli Města J. Hradec, která se uskuteční v pondělí 14. února 2022 od 18.00 hodin v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici.

Výroční valná hromada Spolku přátel starého Jindřichova Hradce se bude konat v pondělí 14. března 2022 v 17.30 hodin v prostorách konferenčního sálu Muzea Jindřichohradecka a bude spojena s přednáškou Mgr. Lenky Dvořákové **JINDŘICHŮV HRADEC PŘED STO LETY – ROK 1922.**

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce připravil **NOVÉ WEBOVÉ STRÁNKY**, které usnadní distribuci informací členům spolku i popularizaci spolku pro širší veřejnost. Najdete je na internetové adrese www.pratelestarehohradce.cz. Dále byl zřízen facebookový profil s názvem **Spolek přátel starého Jindřichova Hradce**. Na obou platformách lze nalézt aktuality ze spolkového života i další informace o aktuálním dění v oblasti jindřichohradecké historie a ochrany památek.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXXI. 2/2022

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Registrační značka: MK ČR 11673

Redakce: PhDr. Štěpánka Běhalová, Ph.D., MgA. Jakub Valášek

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I, Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), e-mail: muzeum@mjh.cz, www.mjh.cz